

rolnicze abc

Nie tylko dla drzew, krzewów i bylin sadowniczych

Regeneracja uszkodzeń mrozowych

Styczniowe mrozy spowodowały bardzo silne uszkodzenia nie tylko w sadach, ale także w uprawach rolniczych. Szczególnie silne uszkodzenia zbóż i rzepaków ozimych wystąpiły w tych rejonach Polski, gdzie nie było podczas mrozów wystarczającej okrywy śnieżnej. Jak się przygotować na przyszłość do takich sytuacji i jak minimalizować negatywne skutki przymrozków, spróbuję wyjaśnić.

Bogdan Z. Jarociński
spec. w zakresie sadownictwa
rolniczeabc@rolniczeabc.pl

W tej chwili rolnicy zaorują zniszczone oziminy. Niestety ciągle nadal mogą wystąpić wiosenne przymrozki wywołane napływającymi nad określony teren masami zimnego powietrza. Ten rodzaj przymrozków to tzw. przymrozki adwekcyjne. Każdy rolnik i sadownik obserwując warunki pogodowe sam może określić, czy wystąpią niebezpieczne dla upraw wahania temperatur. Zapowiadać je mogą: wzrost ciśnienia atmosferycznego, silne północne wiatry, zmniejszające się zachmurzenie i jednocześnie poprawiająca się widoczność. Wszystko, by w możliwy sposób przygotować się do ochrony przed nadchodzącym przymrozkiem.

Jak minimalizować uszkodzenia roślin

Na przykład w truskawkach można zastosować włókninę lub folię perforowaną, która

A – Bardzo silne przemarznięcia truskawek odmiany Elsanta. Plantacja jesienią, po skończeniu liści i po zakończeniu zbioru owoców nie była dokarmiana dolistnie

działa tym skuteczniej im mniejsze przewodnictwo ciepłe ma materiał, z którego jest wykonana. W sadach stosujemy różne metody, można w takich sytuacjach zastosować zraszanie. W ten sposób uzyskuje się pozytywny efekt nawet przy temperaturze do -5°C. Przypomnę, że w wypadku czereśni i wiśni wystarczy około 20-30 proc., u śliw około 10 proc., a u jabłoni i grusz wystarczy 3-5 proc. kwiatów przekształconych w owoce, by plon był pełny. Jeżeli powtórzyłaby się sytuacja z niskimi temperaturami w maju, taka jaka była w 2006 roku, to wówczas należy roślinom pomóc poprzez nawadnianie sadów i plantacji tam, gdzie będzie to tylko możliwe.

Wzmocnić kondycję roślin

Konieczne jest też opryskiwanie roślin po styczniowych i lutych mrozach i po uszkodzeniach przymrozkowych powstałych na przedwiośniu. Należy zastosować 2-3 krotnie 0,5

proc. wodny roztwór mocznika. W momencie, gdy na starszych drzewach i krzewach zaczęły pojawiać się liście, a na drzewkach wysadzonych jesienią lub wiosną, gdy przyrosty jednoroczne osiągnęły długość powyżej 15 cm. Do mocznika należy dodać Chelat Fe-8 lub Chelat Fe-13, bądź Mikrovit Fe-75 i Chelat Cu-14, (krystaliczny) lub Mikrovit Cu-80 oraz Tytanit i 1 proc. roztwór mocznika. W następnych opryskach do wodnego roztworu mocznika dodać należy wieloskładnikowy nawóz dolistny Mikrovit 2 lub 3 i Tytanit. Dalej dolistne dokarmianie sadu lub plantacji prowadzić powinniśmy, jak w uprawach, gdzie nie wystąpiły przymrozki.

W wypadku jabłoni i grusz wystarczy 3-5 proc. kwiatów przekształconych w owoce, by plon był pełny

Dokarmianie plantacji

W fazie zielonego pąka należy zastosować Alkalin KB+Si lub Plonochron zasadowy bądź Silvit. A przed kwitnieniem na białe lub różowe pąki na początek, w pełni i pod koniec kwitnienia zastosować trzeba dolistnie bor w postaci Bormaxu lub Bortytanu albo Bortracu. Po 4-6 tygodniach od zakończenia kwitnienia zastosować powinniśmy Wapnovit lub Plonochron wapniowy, bądź Chrońplon Ca, albo Stopit, który dostarcza owocom i roślinom

B – Lekkie przemarznięcia plantacji truskawek. Rośliny były dokarmiane dolistnie jesienią i mimo braku okrywy śnieżnej zimą przetrwały Fot. Bogdan Z. Jarociński

Pszenica ozima dokarmiana dolistnie. Część podziemna i nadziemna rośliny jest zdrowa i nieprzemarznięta
Fot. Bogdan Z. Jarociński

wapń. Zalecam również nie tylko w sadach, gdzie wystąpiły przymrozki, ale we wszystkich uprawach sadowniczych stosowanie np. Alkalin K+Si albo Alkalin KB+Si lub Plonochron zasadowego. Dobrym rozwiązaniem jest też Plonochron potasowy, który nie tylko dostarcza roślinom potasu, ale jest też regulatorem bilansu wodnego w roślinie oraz w owocach. Alkalin KB+Si lub Plonochron zasadowy posiada ponadto wysoki pH około 14, które bardzo ogranicza rozwój patogenów chorobotwórczych na samej roślinie i w jej owocach. Następnie zastosować należy nawozy fosforowo-potasowe np. Acid PK 30:5 lub Alkaliny PK w proporcjach 5:25; 10:20. Na poprawę jakości konsumpcyjnej i handlowej owoców niezawodny jest fosfor z wapniem w postaci Fosteru, Plonovitu Phospho lub Makrovitu Phospho, względnie Foscalvitu. W postaci Mikrokompleksu lub Plonochronu magnezowego i Siarczanu magnezowego zastosować również należy magnez, który wchodzi w skład zielonych tkanek roślin.

Po okresie zbioru

Pamiętać również należy o dokarmianiu roślin sadowniczych po zbiorach owoców. W tym czasie muszą być dokarmione przyszłoroczne pąki kwiatowe,

które tworzą się już po zbiorach wczesnych odmian owoców lub powstają w trakcie dojrzewania owoców odmian późnych. Dokarmianie pozbiornicze drzew i krzewów owocowych oraz bylin sadowniczych (truskawka, poziomka) ma bardzo duży wpływ na ich przetrwanie. Gdy po zeszłorocznym zbiorze owoców nie było dokarmiania, to po zimie 2011/2012 rośliny bardzo silnie zostały uszkodzone. Zarówno ich liście, jak i całe korony roślin truskawek ucierpiały. W sadach i na plantacjach porzeczek oraz agrestu, a także na plantacjach truskawek dokarmianych dolistnie jesienią ubiegłego roku, nie pojawiły się uszkodzenia. Nie zostało przemrożone zarówno drewno w pędach i konarach jednorocznych oraz starszych roślinach, a także pąki kwiatowe oraz korony roślin truskawek. Na plantacjach niedokarmianych dolistnie i tam, gdzie w okresie zimy nie było okrywy śnieżnej plantacje truskawek przemarzły w 100 proc.

Przed przymrozkami

Przed wiosennymi napływami przymrozkami kwitnące plantacje i sady należy zabezpieczyć stosując np. Silvit lub Alkalin KB+Si. Silvit to dolistny nawóz krzemowy, który tworzy na powierzchni rośliny warstwę ochronną ograniczającą

rozwój chorób grzybowych, wzmacnia strukturę ścian komórkowych oraz wzmacnia syntezę chlorofilu. Zastosowany dogłębowo krzem zabezpiecza między innymi przed toksycznym oddziaływaniem dużych zawartości manganu i żelaza w glebie. Zaś w niekorzystnych warunkach atmosferycznych, takich jak susza lub nadmiar wilgoci, niskie lub zbyt wysokie temperatury powietrza, stosować najlepiej Tytan w postaci Tytanitu. Jest to aktywator, który intensyfikuje wszystkie procesy biochemiczne – fotosyntezę, oddychanie, transpirację oraz asymilację. Dzięki czemu następuje szybszy rozwój części nadziemnych i podziemnych roślin rolniczych i ogrodniczych. Jest też katalizatorem, dzięki któremu rośliny lepiej wykorzystują składniki pokarmowe zarówno z gleby, jak i z nawozów dolistnych. Może być stosowany z wodnym roztworem mocznika i z innymi nawozami dolistnymi według tabeli mieszania nawozów dolistnych.

Uwaga – nie należy dodawać preparatu grzybobójczego, czy owadobójczego do wysoko zasadowych nawozów typu „U”, jak np. Alkalinów, Plonochronów, Chrońplonów. Należy czytać zalecenia i uwagi na opakowaniach wszystkich preparatów chemicznych oraz nawozów stałych i płynnych.

W skupie kolejna podwyżka cen zbóż

Decydujący wpływ na obecny kształt cen zbóż na rynku krajowym i na giełdach światowych, mają prognozy Międzynarodowej Rady Zbożowej z początku kwietnia. Chodzi o oszacowanie wielkości globalnych zbiorów zbóż w sezonie 2011-2012 oraz kształtowanie rezerw i zapasów tego surowca u głównych producentów na świecie.

Robert Stopa, WMODR
rolniczeabc@rolniczeabc.pl

W kraju trwa dalszy lekki wzrost cen skupu zbóż zarówno konsumpcyjnych jak i paszowych. W przypadku pszenicy konsumpcyjnej wg Zintegrowanego Systemu Rolniczej Informacji Rynkowej Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, cena skupu na początku miesiąca wynosiła 859,55 zł/t. Oznacza to, że w zestawieniu z końcem poprzedniego miesiąca przedstawiona cena była odpowiednio o 5,16 proc. wyższa u pszenicy i o 0,71 proc. niższa w przypadku żyta. W porównaniu do roku ubiegłego ceny te były jednak niższe o 13 proc. w przypadku pszenicy konsumpcyjnej i wyższe o 7,88 proc. w przypadku żyta konsumpcyjnego.

Więcej niż w marcu

Także w notowaniach cen skupu zbóż paszowych w poprzednim miesiącu nastąpił dalszy wzrost ich wartości. W ciągu ostatniego miesiąca średnie ceny skupu kukurydzy wzrosły z poziomu 788,91 zł za tonę do 852,19 zł/t (wzrost o 7,4 proc.), jest to jednak cena o 5,49 proc. niższa od notowanej rok wcześniej. W przypadku jęczmienia paszowego wzrost średniej ceny w skupie z 772,27 do 826,55 zł/t oznaczał przyrost o 6,57 proc. w okresie miesiąca, jednak w porównaniu do początku kwietnia roku ubiegłego, ziarno tego zboża było tańsze o 11,25 proc.

Na rynkach światowych obrotu zbożami odnotowano dalszy spadek cen zarówno zbóż paszowych jak i zbóż konsumpcyjnych.

Rzepak źle przetrzymał

Poważne obawy dotyczące tegorocznych zbiorów i cen roślin oleistych obserwuje się wśród producentów rzepaku. Według szacunków w naszym kraju konieczne jest przesianie rzepakami jarymi w około 20 proc. powierzchni upraw. Oznacza to niższe o około 6 proc. w porównaniu do roku ubiegłego zbiory. Nie należy jednak spodziewać się drastycznych zmian w ce-

nach płaconych za surowiec. Eksperti giełdowi prognozują, że na koniec roku ceny powinny kształtować się na podobnym poziomie jak na koniec ubiegłego roku. Na początku kwietnia cena skupu nasion rzepaku utrzymywała się na poziomie 1 998 zł za tonę i była tylko o 2 zł wyższa niż miesiąc temu, czyli wzrost wyniósł 0,10 proc. Natomiast porównanie z ceną sprzed roku wykazuje wzrost o 24,67 proc., gdzie cena wynosiła 1 505 zł za tonę.

W notowaniach cen skupu zbóż paszowych nastąpił dalszy wzrost ich wartości

Obrót żywcem stabilny

Ostatni miesiąc nie przyniósł zmian w tendencjach cenowych odnotowywanych w skupie żywca zarówno mięsa czerwonego – wołowiny i wieprzowiny, jak i białego – brojlerów i indyków. Dalszej poprawie podlegały notowania cenowe w skupie żywca wieprzowego. Uzyskiwane w ostatnim miesiącu w skupie ceny za żywca wieprzowego po początkowym spadku z 5,17 do 5,07 zł za kilogram masy cieplej poubojowej, bardzo szybko wróciły do pierwotnego poziomu. W pierwszych dniach kwietnia ustabilizowały się dając 5,15 zł/kg masy cieplej poubojowej. Wzrost ceny w skali miesiąca wyniósł więc 1,24 proc., natomiast w skali roku jest to cena wyższa o 13,88 proc. od poziomu sprzed roku.

Z kolei notowania cenowe w skupie żywca wołowego w okresie ostatniego miesiąca ulegały znacznemu spadkowi z poziomu 6,47 do 6,18 zł/kg wagi żywej. Jest to więc spadek o 4,69 proc. w skali miesiąca. Osiągnięta na początku kwietnia cena wołowiny jest jednocześnie o 12,62 proc. wyższa niż w tym samym okresie roku ubiegłego (5,40 zł/kg wagi żywej).

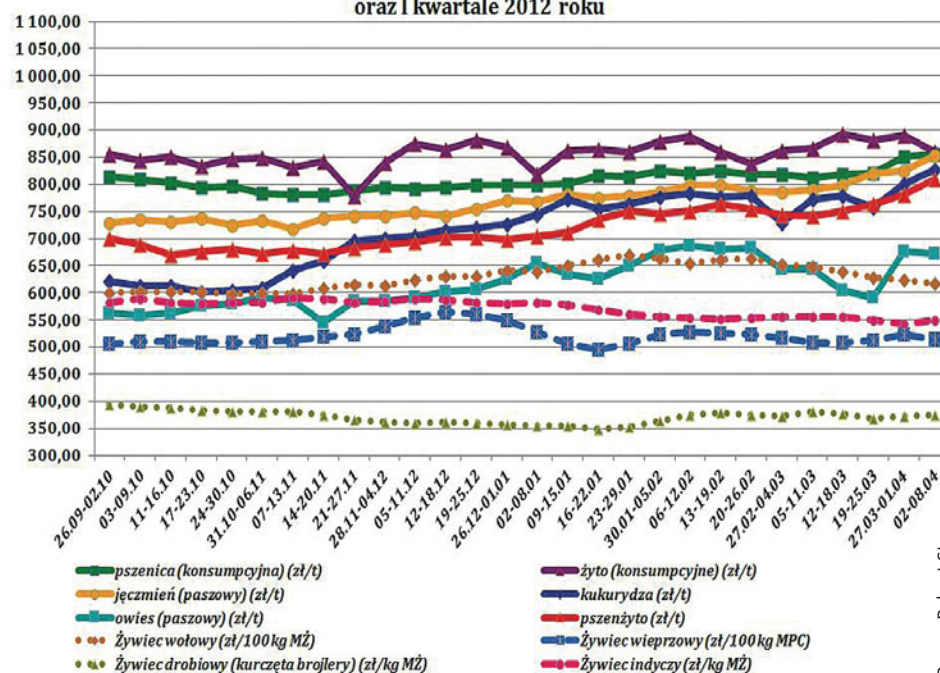
Również wartości średnich cen skupu żywca drobiowego indyjskiego i kurczaka, w okresie marca podlegały dalszemu spadkowi. W omawianym okresie ceny żywca indyjskiego spadły z poziomu 5,56 do 5,48 zł/kg wagi żywej, co oznacza spadek o kolejne 1,46 proc. W porównaniu do analogicznego okresu roku poprzedniego cena ta była jednak wyższa o 3,28 proc. W skupie brojlerów odnotowano średni spadek jedynie o 0,05 zł/kg, czyli z 3,80 zł/kg na 3,75 zł/kg wagi żywej. Cena była zatem niższa o 1,33 proc. od ceny sprzed miesiąca i o 1,87 proc. niż notowana w analogicznym okresie roku poprzedniego.

Podobne tendencje w obrocie żywcem jak w Polsce, można było zaobserwować na rynkach światowych.

Dalszy spadek cen artykułów mleczarskich

Podobnie jak w lutym br. także w marcu na krajowym rynku artykułów mleczarskich trwał dalszy spadek cen w obrocie tłuszczem mlecznym i mlekiem w proszku. W przypadku obrotu masłem konfekcjonowanym cena w notowaniach zmala-

Ceny skupu podstawowych zbóż oraz żywca wołowego, wieprzowego i drobiowego w IV kwartale 2011 roku oraz I kwartale 2012 roku

Oprac. Robert Stopa

ła z 14,91 zł/kg na początku marca do 14,61 zł/kg na początku kwietnia. Cena masła w blokach w tym samym okresie spadła z 12,84 do 12,03 zł/kg. Jest to odpowiednio o 1,98 proc. i 6,73 proc. mniej niż przed miesiącem. W odniesieniu do analogicznego okresu sprzed roku cena na masło kon-

fekcjonowane spadła o 1,86 proc., natomiast na masło w blokach spadła o 19,70 proc.

Ceny oferowane na rynku za mleko w proszku również uległy dalszemu obniżeniu. Za kg mleka pełnego w proszku na początku kwietnia oferowano 11,77 zł, a więc o 2,29 proc. mniej niż miesiąc

wcześniej. Natomiast za mleko odtłuszczone w proszku na początku kwietnia płacono 8,82 zł/kg a więc aż o 2,49 proc. mniej niż miesiąc wcześniej. W porównaniu do początku kwietnia ubiegłego roku, mleko pełne kosztuje o 7,05 proc. mniej, a odtłuszczone o 9,86 proc. mniej niż rok temu.

ŚREDNIE CENY TARGOWISKOWE (w zł) na dzień 06.04.2012 r.

Targowisko/towar	Pszenica (dt)	Jęczmień (dt)	Pszenżyto (dt)	Ziemniaki (dt)	Jaja (szt.)	Prosięta (para)
Biskupiec	-	-	-	60 - 80	0,65 - 0,75	-
Elbląg	-	-	-	40 - 50	0,42 - 0,52	-
Elk	100	-	-	70	0,60 - 0,80	-
Giżycko	-	-	-	-	0,32 - 0,70	-
Olecko	90 - 100	-	-	60 - 65	0,60 - 0,70	-
Orneta	80	-	65	50	0,65	-
Pisz	-	-	-	60	0,60 - 0,75	-
Szczytno	-	-	-	70	0,65	-
GUS	88,56	84,86	79,32	62,86	-	319,88

źródło: WMODR

REKLAMA

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Projekt „Edukacja na słodko” jest współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

BEZPŁATNE SZKOLENIA DLA ROLNIKÓW I DOMOWNIKÓW w zawodzie CUKIERNIK/PIEKARZ
350 godzin praktyk!!!

GWARANTUJEMY!!! * ZWROT KOSZTÓW DOJAZDU * CIEPŁY POSILEK
* ZAŚWIADCZENIE O ZDOBYCIU NOWEGO ZAWODU, UPRAWNIENIA CZELADNICZE

ZGŁOŚ SIĘ DO NAS!!!

Osoby zainteresowane prosimy o kontakt z Biurem Projektu **CREATOR** w Olsztynie przy ul. Warszawskiej 71b/2.
Tel. 089 541 23 25, 089 541 23 29, tel. kom. 519335899
www.creator-polska.eu; www.efs.gov.pl;
e-mail: olsztyn@creator-polska.eu

* Szkolenia dla rolników i domowników zamieszkających w województwie warmińsko-mazurskim.

Projekt jest realizowany w ramach umowy podpisanej z Wojewódzkim Urzędem Pracy w Olsztynie.

Creator Sp. z o.o.

ROLTOP

maszyny rolnicze i komunalne

DEUTZ FAHR

20lat
doświadczeń i wspólnych osiągnięć w rolnictwie 1992-2012

www.roltop.pl

Logo partnerów: UNIA, Kverneland, FARESEN, Schäffer, PICHON, UNIA, FUCHS, SIPMA, SAMASZ, WIELTON, Metel.

Na Agrotechu rozdano nagrody

Maszyna Rolnicza Roku 2012

Komisja konkursowa konkursu objętego patronatem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi organizowanego przez Instytut Technologiczno-Przyrodniczy przy współudziale Redakcji Agro, Targów Kielce, Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego oraz Przemysłowego Instytutu Maszyn Rolniczych w Poznaniu wybrała w grudniu 2011 laureata prestiżowego tytułu Maszyna Rolnicza Roku 2012. Tytuł ten przypadł ładowaczowi czołowemu Ł-106A produkcji Zakładu Metalowego „AGROMASZ” z Mrągowa, którego właścicielem jest Pan Janusz Gruszczewski. Uroczystego wręczenia statuetki podczas tegorocznych Międzynarodowych Targów Techniki Rolniczej AGROTECH 2012 w Kielcach dokonał Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi Marek Sawicki.

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi Marek Sawicki składa gratulacje za nagrodzony ładowacz czołowy Ł-106A Januszowi Gruszczewskiemu, właścicielowi firmy AGROMASZ. Fot. www.targi.kielce.pl

Przyznanie tytułu Maszyna Rolnicza Roku 2012 jest już kolejnym wyróżnieniem dla firmy „AGROMASZ”. Inny produkt firmy ładowacz czołowy Ł-106 został bowiem wyróżniony Złotym Medalem XVII Międzynarodowych Targów Techniki Rolniczej AGROTECH 2011 w Kielcach. Ładowacz czołowy Ł-106 jest również zdobywcą Nagrody Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w konkursie „Hit Targowy 2011” podczas XII Mazowieckich Dni Rolnictwa w Płocku.

Zdobywca tytułu Maszyna Rolnicza Roku 2012 ładowacz Ł-106A jest przeznaczony do pracy przy załadunku i rozładunku obornika, kizsonki,

bel owijanych folią, materiałów sypkich oraz palet. Udźwig ładowacza to 1650 kg, wysokość podnoszenia – 3,60 m. Podstawowe wyposażenie ładowacza obejmuje: czerpak do materiałów sypkich, czerpako-krokodyl, czerpak żurawowy do okopowych, widły przesuwne do palet, widły do obornika i bel słomy, chwytak do kizsonki typu „krokodyl”, chwytak do bel owijanych folią, tarczę zgarniającą z regulowanym kątem ustawienia (montowana na ładowaczu). Ładowacz może być sterowany za pomocą rozdzielaczy hydraulicznych dwu- i trzysekcyjnych oraz elektrohydraulicznych zespołów sterujących

dwu- lub trzysekcyjnych (Joystick), które umożliwiają płynne sterowanie ładowaczem.

Firma „AGROMASZ” z Mrągowa jest liczącym się producentem ładowaczy czołowych do wszystkich modeli ciągników rolniczych średniej i dużej mocy dostępnych na polskim rynku. Wszystkie produkowane w zakładzie „AGROMASZ” ładowacze charakteryzują się wysokimi walorami użytkowymi. Posiadają nowoczesne rozwiązania techniczne, m.in. akumulatory hydrauliczne tłumiące drgania, system samopoziomowania elementów roboczych, sterowanie poprzez elektrohydrauliczne zespoły sterujące, a także szybkozpręg do przewozów hydraulicznych umożliwiający szybkie odłączenie maszyny od ciągnika. Dodatkowym walorem ładowaczy jest możliwość włączenia ich instalacji w układ hydrauliczny ciągników, co pozwala uzyskać wolne wejścia hydrauliczne z tyłu ciągnika. Za-

stosowanie licznych nowoczesnych rozwiązań technicznych spowodowało, że ładowacze firmy „AGROMASZ” cieszą się coraz większą popularnością wśród użytkowników, a także uznaniem ze strony specjalistów branży maszyn rolniczych.

Zakład Metalowy „AGROMASZ” powstał w 1991 r., obecnie zatrudnia ponad 60 osób. Firma od wielu lat z sukcesem współpracuje z licznymi krajowymi i zagranicznymi odbiorcami. Wieloletnie doświadczenie, wysoko-kwalifikowana kadra pracownicza oraz System Zarządzania Jakością ISO 9001 gwarantują najwyższą jakość produkowanych w zakładzie ładowaczy czołowych. Bogata oferta handlowa oraz atrakcyjne ceny sprawiły, że firma „AGROMASZ” zyskała liczącą się i stabilną pozycję na rynku producentów maszyn rolniczych.

**TUV
PROFI
CERT**
CERTYFIKAT
Systemu Zarządzania Jakością
wg PN-EN ISO 9001

Zakład Metalowy „AGROMASZ” Gruszczewski Janusz

11-700 Mrągowo, ul. Lubelska 42B, tel./fax +48 89 741 21 92, e-mail: agromasz@o2.pl, www.agromasz.com.pl

ŁADOWACZ CZOŁOWY Ł-106A

„MASZYNA ROLNICZA ROKU 2012”, AGROTECH 2012, Kielce

DOTYCHCZASOWE NAGRODY

ŁADOWACZ CZOŁOWY Ł-106

NAGRODZONY ZŁOTYM
MEDALEM AGROTECH 2011, Kielce

ZDOBYWCA NAGRODY MINISTRA
ROLNICTWA I ROZWOJU WSI
W KONKURSIE „HIT TARGOWY 2011”
XII MAZOWIECKIE DNI ROLNICTWA
W PŁOCKU

1612otpn-E -S

AgroComplex®

- SCHŁADZALNIKI NOWE I UŻYWANE
- WYSOKIEJ JAKOŚCI PASTUCHY ELEKTRYCZNE
- DOJARKI I SYSTEMY UDOJOWE
- ZGARNIACZE OBORNIKA
- WYGRODZENIA

PONADTO OFERUJEMY:

- maty legowiskowe
- pastuchy elektryczne
- poidła • odzysk ciepła
- wszystkie części zamienne

Radonice 42, 05-870 Błonie,
tel. 022 731 64 16, kom. 696 209 772
e-mail: biuro@agrocomplex.pl
www.agrocomplex.pl

R1212ntha-a -W

SKUP BYDŁA
Firma kupi każdą ilość bydła

Skupujemy bydło rzeźne, młode bydło hodowlane oraz bydło pourazowe. Płatne gotówką lub przelewem **tel. 505 236 815**

13712otba-a-M

MIRTRANS PPHU Mirtrans Płoskinia, tel. 55 243-13-10, 600-254-100, 600-254-200

Do wygrania **QUAD YAMAHA**
start godz. 11.00

Zapraszamy na pokazy polowe
24-25 kwietnia 2012 r., Płoskinia, woj. warmińsko-mazurskie
DEMO TOUR CASE IH

Case IH STEYR HORSCH LEMKEN YAMAHA IIV MASCHRO GASPARDO WEIDEMANN PIONON agnifac

6311otbn-d-M

Rolnictwo

spredam

JĘCZMIEN jary- kwa-

lifikat/ BAZI OLSZTY-
NEK, (89)519-14-15.

LOSZKI, knury hodow-
lane, transport GRA-
TIS, 608-59-14-74.

ŁADOWACZE czoło-
we do wszystkich ma-
rek ciągników rolni-
czych, osprzęt, inne
maszyny. Sprzedaż,
montaż, serwis. 510-
763-736, 87/429-80-
23.

NAWOZY: Siarczan
Amonu i pozostałe/
BAZI OLSZTYNEK,
(89)519-14-15, 605-
780-852.

PASZA- mieszanki
uzupełniające Dolfos /

BAZI OLSZTYNEK,
(89)519-14-15.

kupię

KUPIĘ zboże, rzepak,
kukurydzę, bobik,
609-521-837.

Praca

dam pracę

W gospodarstwie, 782-
265-594.

praca

Ubojnia bydła poszukuje
ORGANIZATORÓW SKUPU
(KLASYFIKATORÓW)
z terenu województwa
warmińsko-mazurskiego.

Zainteresowanych prosimy o kontakt
telefoniczny pod nr 881 911 762

80712otba-a -C

!Ubojnia do 2zł
za kg

KUPI
BYDŁO WYBRAKOWANE
na wagę żywą lub WBC.
• Knury, maciory •

Płatne gotówką **662-105-371**
Odbiór w dniu zgłoszenia.

68612otba-a -C

Jedna larwa chowacza podobnika może zniszczyć do 5 zawiązków nasion rzepaku w łuszczynie
Fot. Andrzej Bandyk

Beata Wielkopolan,
Andrzej Bandyk, IOR-PIB
rolniczeabc@rolniczeabc.pl

Słodyszek rzepakowy, to chrząszcz podługnie owalny, czarny z mieniącym się na zielono i niebieskawo grzbietem. Roślinami żywicielskimi poza rzepakiem i rzepikiem, są również inne gatunki roślin krzyżowych np. rzodkiew oleista, kapusta czerwona, czy gorczyca jasna.

Czego możemy się spodziewać?

W ubiegłym roku w skali kraju uszkodzonych zostało

9,7 proc. paków kwiatowych, a rok wcześniej 7,7 proc. Wartość ta poczynając od 1997 roku jest mniejsza od średniej z wielolecia wynoszącej 11,4 proc. dla roku 2011, czyli mniejsza od średniej arytmetycznej liczonej od roku 1991.

W ubiegłym roku w województwie warmińsko-mazurskim odnotowano 12,1 proc. uszkodzonych paków kwiatowych i jest to wartość większa od przytoczonej wcześniej średniej krajowej wynoszącej dla 2011 roku 9,7 proc., a dla 2010 r. – 7,7 proc. Wartość ta jest też większa poczynając od 1997 roku od

średniej wartości z wielolecia. Większą wartość uszkodzeń od średniej krajowej odnotowano min. w delegaturze Elbląg – 11,7 proc., lokalnie w Bartoszycach, Elblągu i Ostródzie – 28 proc.; w delegaturze Olsztyn – 12,5 proc., lokalnie w Kętrzynie – 12 proc., Nidzicy – 13,0 proc., Biskupcu – 16 proc., Giżycku i Goldapi – 28 proc.

W roku bieżącym znaczny procent paków kwiatowych może zostać uszkodzony na tych terenach, gdzie faza pakowania będzie się wydłużać z powodu warunków pogodowych niesprzyjających roz-

Tegoroczne prognozy agrofagów rzepaku

Słodyszek rzepakowy

Po wczesnowiosennych szkodnikach rzepaku opisanych we wcześniejszym numerze, przyszedł czas na przedstawienie prognozy agrofagów związanych z początkiem kwitnienia rzepaku. Mowa tu oczywiście o nadal groźnym słodyszku rzepakowym. Nie zapominajmy również o szkodnikach łuszczynowych jak chowacz podobnik i pryszczarek kapustnik, które skutecznie przyczyniają się do obniżenia plonu rzepaku.

wojowi rzepaku. Występowanie i rozwój tego szkodnika można ograniczyć poprzez: izolację przestrzenną od innych roślin kapustnych, zrównoważone nawożenie oraz chemiczne zwalczanie.

Do uchwycenia pierwszych nalotów słodyszka rzepakowego na plantacje, od końca marca, stosuje się żółte naczynia. Oprysk należy wykonać zgodnie z sygnalizacją, po wystąpieniu chrząszczy słodyszka na pakujących roślinach rzepaku. W stadium zwartego kwiatostanu, gdy średnia liczebność wynosi 1 chrząszcz na 1 roślinie i w stadium luźnego kwiatostanu, gdy obecne są 3-5 chrząszczy na 1 roślinie. Zabieg należy

powtórzyć, gdy nalot chrząszczy przedłuża się.

Pryszczarek kapustnik

Samica pryszczarka kapustnika składa jaja grupkami do łuszczyn. Larwy uszkadzają nasiona i wysysają wewnętrzne ściany łuszczyn. Uszkodzone łuszczyny przedwcześnie żółkną i nabrzmiewają. Przedwcześnie też pękają, czego skutkiem jest osypywanie się nasion.

W roku ubiegłym średnia uszkodzeń spowodowanych przez pryszczarkę kapustnika zwiększyła się w skali kraju z 4,4 proc. w 2010 roku do 6,4 proc. uszkodzonych łuszczyn. Od 2009 roku średnia uszko-

żeń spowodowanych przez pryszczarkę w skali kraju jest większa od średniej z wielolecia wynoszącej 4,2 proc. dla roku ubiegłego.

Podobnie, jak w wypadku słodyszka rzepakowego, na tle kraju w województwie warmińsko-mazurskim uszkodzeń rzepaku spowodowanych przez pryszczarkę odnotowana wyższy poziom, bo aż 7,3 proc. Większy procent uszkodzonych łuszczyn zaobserwowano szczególnie w Elblągu – 15 proc., Ostródzie i Biskupcu – 18 proc., Nidzicy i Giżycku – 14 proc. Od 2005 roku systematycznie w skali kraju zwiększa się szkodliwość pryszczarka kapustnika. W br. procent

Kukurydza do uprawy w województwie warmińsko-mazurskim

Warunki klimatyczne w rejonie północnym są mniej korzystne do uprawy kukurydzy z powodu krótszego okresu wegetacji i surowszych warunków klimatycznych, niż w pozostałej części kraju. Dlatego wszystkie odmiany znajdujące się w rejestrze krajowym poddane zostały w ramach Porejestrowego Doświadczalnictwa Odmianowego i Rolniczego kilkulatniemu cyklowi badań, podczas których oceniano ich wartość gospodarczą i określano ich wczesność.

Najwyższą jakość plonów w użytkowaniu na kisonkę uzyskuje się w uprawie odmian wczesnych, średniowczesnych oraz niektórych średniopóźnych. Kukurydza poza wczesnością ściśle dostosowaną do rejonu powinna charakteryzować się wysokim plonem ogólnym suchej masy łodyg i kolb, wysokim udziałem suchej masy kolb w plonie ogólnym do ponad 50 proc. Nowe odmiany cechuje zwiększony potencjał plonowania i wyższa odporność na przymrozki i susze, a także w przypadku kukurydzy kisonkowej znacznie lepsza strawność. Niektóre odmiany wykazują zdolność do dobrego dojrzewania ziarna

przy opóźnionym zasychaniu wegetatywnych części roślin. W przypadku odmian uprawianych na kisonkę, cecha przedłużonej zieloności liści i łodyg umożliwia dłuższą akumulację składników pokarmowych i koncentrację suchej masy w kolbach. Duża popularność uprawy na kisonkę wynika z faktu, iż kisonka z kukurydzy jest źródłem podstawowej ilości energii, trudnej do zastąpienia paszą objętościową. Pozytywną cechą nowych odmian, bardzo ważną przy wydłużającym się okresie zbioru roślin na ziarno, jest mniejsza podatność na wyleganie i choroby fuzaryjne. Powodzenie uprawy kukurydzy na ziarno w naszym rejonie umożliwia dopływ odmian o mniejszych wymaganiach cieplnych. Z uwagi na to, że dojrzewanie roślin następuje około dwa tygodnie później niż w rejonach środkowym i południowym Polski, zalecane są mieszańce wczesne FAO do 220, a w latach ciepłych również średniowczesne FAO 230-250. Odmiany wczesne oraz średniowczesne do FAO 250 przydatne są do wszystkich celów użytkowych. Większa część sezonu we-

getacyjnego 2011 w naszym rejonie była bardzo korzystna do uprawy kukurydzy na ziarno. W doświadczeniach uczestniczyły odmiany wczesne i niektóre

średniowczesne. Plony pod względem wielkości jak również stopnia dosuszenia ziarna w polu okazały się najwyższe w ostatnich latach. Jednakże pomimo

Kukurydza na ziarno 2011, rejon północny Polski.
Plon ziarna (wilgotność 14 proc.) i wilgotność ziarna podczas zbioru w SDOO Wróćkowo na tle śr. krajowej.

Lp.	Odmiany	Liczba FAO	Plon ziarna, dt z ha		Wilgotność ziarna podczas zbioru %
			Wróćkowo	średnia z kraju	Wróćkowo
wzorzec:			<u>136,8</u>	<u>118,8</u>	<u>26,5</u>
1	Amadeo	230-240	150,0	123,8	26,2
2	NK Ravello	190-200	118,3	111,8	22,8
3	ES Kongress	230	146,4	121,8	27,3
4	ES Palazzo	230	130,2	123,2	26,8
5	Inoxx	210	125,8	112,9	24,8
6	Podium	220	138,9	113,3	26,5
7	DKC 2787	200-210	136,7	117,5	27,4
8	Ricardinio	240	163,2	133,2	26,8
9	Smolik	220	131,6	113,5	26,9
10	Smolitop	230-240	140,1	122,2	27,3
11	Ambrosini	230-240	140,3	129,5	28,4
12	ES Zizou	220	140,9	124,3	25,1
13	Lokata	220	122,5	112,7	27,2
14	Rywal	210	139,8	113,5	27,4
15	SY Cooky	220	137,4	113,9	24,0
16	Smolan	230	126,5	113,7	29,2

Wzorzec stanowi średnia z odmian Lp. 1-16.

sprzyjającego i wydłużonego sezonu wegetacyjnego (zbiór ziarna nastąpił pod koniec trzeciej dekady października) wilgotność ziarna podczas zbioru wynosiła od 22,8 do 29,2 proc. Przy uprawie kukurydzy bardzo istotne jest również zwalczanie chwastów, ponieważ powolny początkowy wzrost roślin powoduje, że straty w wyniku za-

chwaszczenia mogą być bardzo duże. Jednak czynnikiem najbardziej warunkującym wysoki plon zarówno odmian kisonkar-skich jak i ziarnowych jest suma opadów w okresie wegetacji i dobór właściwej odmiany.

Jadwiga Nowicka
COBORU SDOO
we Wróćkowie

Kukurydza uprawiana na kisonkę w badaniach PDOIR w woj. war-maz.

Lp	Odmiana	Liczba FAO	Plon s.m.(dt/ha)		Zawartość suchej masy (%)		Plon ogólny świeżej masy (dt/ha)
			ogólny	kolb	w całych roślinach	w kolbach	
Wzorzec: grupa wczesna			<u>214,3</u>	<u>113,5</u>	<u>29,9</u>	<u>51,7</u>	<u>717</u>
1	Amadeo	230-240	212,5	119,6	30,5	54,3	697
2	ES Kongress	230	215,3	100,1	30,1	51,9	717
3	Ricardinio	240	217,5	114,3	29,8	50,7	730
4	Ambrosini	230-240	211,9	109,7	29,5	50,0	723
Wzorzec: grupa średniowczesna			<u>211,8</u>	<u>115,4</u>	<u>30,4</u>	<u>52,0</u>	<u>696</u>
5	Ronaldinio	260	195,7	111,8	30,6	52,6	638
6	Touran	240	212,2	122,2	31,8	52,6	667
7	Aabsolut	240-250	225,0	113,3	30,7	53,6	735
8	Alduna	250	221,7	119,9	30,3	50,3	733
9	KWS 5133 ECO	250	211,5	113,2	30,3	52,7	698
10	Prolix	250	210,7	116,0	31,7	53,2	666
11	PR38Y34	250	217,2	115,6	30,6	52,7	711
12	Cassilas	260	220,8	120,9	29,2	49,2	757
13	Geoxx	240	197,0	106,2	29,7	49,3	661
14	Sumas	250	206,8	117,3	29,8	53,4	695
Wzorzec: grupa średniopóźna			<u>205,4</u>	<u>107,1</u>	<u>30,4</u>	<u>50,2</u>	<u>676</u>
15	MAS 24A	260	195,3	106,9	29,9	50,6	652
16	Subito	280	196,0	105,1	29,1	50,4	671
17	Ulan	270	224,8	109,1	32,0	49,5	703

Wzorce poszczególnych grup stanowią średnie wyniki odmian w tych grupach

i szkodniki łuszczynowe

uszkodzonych łuszczyn najprawdopodobniej będzie zbliżony do odnotowanego w roku ubiegłym. Największe straty przyszczonek wyrządza w okresie kwitnienia roślin i początkowego rozwoju łuszczyn, gdy występują upały oraz brak jest opadów deszczu.

Współpraca z chowaczem podobnikiem

Przyszczonek kapustnik ma znaczenie gospodarcze powiązane z chowaczem podobnikiem, ponieważ składanie jaj przez samice przyszczonek jest uzależnione od otworów w łuszczynach, powstałych w skutek żerowania chowacza podobnika.

Szkodliwość przyszczonek kapustnika można ograniczyć poprzez: prawidłową agrotechnikę, zrównoważone nawożenie, izolację przestrzenną od innych roślin kapustowatych, wysiew odmian późno zakwitających oraz chemiczne zwalczanie. Oprysk należy wykonać zgodnie z syg-

nalizacją w okresie opadania płatków kwiatowych i po wykształceniu się pierwszych łuszczyn. W przypadku masowego występowania zabieg należy powtórzyć po 7-10 dniach. Intensywniejszej ochrony przed przyszczonek kapustnikiem wymagają plantacje położone w pobliżu plantacji ubiegłorocznych rzepaku ozimego. Plantacje wielkoobszarowe można chronić tylko w pasie brzeżnym. Próg ekonomicznej szkodliwości dla przyszczonek kapustnika to 1 muchówka na 4 roślinach.

W łuszczynach rzepaku, samice przyszczonek kapustnika składają jaja do otworów wygrzianych przez chowacza podobnika

Chowacz podobnik

Chrzyszcz czarny, który z powodu owłosienia wydaje się

być szary. Jedna larwa może zniszczyć do 5 zawiązków nasion w łuszczynie. Uszkodzone łuszczyny żółkną przedwcześnie i są lekko zdeformowane. Szkody wyrządzone przez chowacza podobnika są niewielkie, natomiast szkody pośrednie mogą być znaczne. Wynika to z tego, że chowacz podobnik przygotowuje wejście do łuszczyny dla dużo bardziej szkodliwego przyszczonek. Ponadto woda dostająca się przez otwór do łuszczyny powoduje gnicie nasion i łuszczyn. Uszkodzone łuszczyny są następnie porażane przez szarą pleśń i czerń krzyżowych.

Średnie dla kraju uszkodzenie łuszczyn wzrosło z 4,3 proc w 2010 o 1,1 proc. i wyniosło w ubiegłym roku już 5,4 proc. Rok 2011 był więc kolejnym od 1999 sezonem, gdy poziom ten stale wzrasta w skali kraju. Odnotowana średnia w 1999 roku to 2,1 proc., a rok temu to wspomniane wcześniej aż 5,4 proc. Także wynik z ubiegłego roku jest powyżej średniej z wielo-

lecia wynoszącej 4 proc. W roku 2011 w 11 województwach odnotowano procentowe zwiększenie ilości uszkodzonych łuszczyn. Do takich województw należą: woj. dolnośląskie, kujawsko-pomorskie, lubuskie, łódzkie, opolskie, podlaskie, pomorskie, śląskie, zachodniopomorskie, wielkopolskie oraz warmińsko-mazurskie.

W województwie warmińsko-mazurskim wysoka szkodliwość chowacza podobnika odnotowano szczególnie w delegaturze Olsztyn – 6,1 proc., lokalnie w Biskupcu i Elku – 16 proc., Giżycku – 9 proc., delegaturze Elbląg – 3 proc. oraz lokalnie w Ostródzie – 15 proc.

Możliwe, że zaobserwowana tendencja zwiększenia się szkodliwości chowacza podobnika nadal się utrzyma. Większa liczba uszkodzonych łuszczyn w br. może zostać zaobserwowana na terenach, na których w roku ubiegłym odnotowano większą liczebność tego szkodnika.

W przypadku chowacza po-

Uszkodzenia spowodowane przez słodyszka rzepaku

Fot. Andrzej Bandyk

dobnika można zastosować takie same metody ograniczenia jego liczebności jak dla przyszczonek kapustnika.

Próg ekonomicznej szkodliwości chowacza podobnika wynosi 4 chrząszcze na 25 roślinach.

Metody ograniczenia występowania szkodników:

Słodyszek rzepakowy – występowanie i rozwój tego szkodnika można ograniczyć poprzez:

- izolację przestrzenną od innych roślin kapustnych
- zrównoważone nawożenie
- chemiczne zwalczanie

Przyszczonek kapustnik i chowacz podobnik – ograniczamy występowanie szkodników poprzez:

- prawidłową agrotechnikę
- zrównoważone nawożenie
- izolację przestrzenną od innych roślin kapustowatych
- wysiew odmian późno zakwitających
- chemiczne zwalczanie

REKLAMA

RAZ PRYŚNIESZ I PO ROBOCIE

GALAPER STRONG

BEZWZGLĘDNIE SKUTECZNY
w walce z chwastami dwuliściennymi

NIEZWYKLE SZEROKIE SPEKTRUM
zwalczanych chwastów

BŁYSKAWICZNE
efekty działania

ZAPEWNIŁO NAJWYŻSZE BEZPIECZEŃSTWO
uprawom zbożowym, nawet w późnych fazach rozwojowych

DZIAŁA SKUTECZNIE
już od 5°C

DOSKONAŁE ROZWIĄZANIE
do poprawek po zabiegach jesiennych

NAJLEPSZE ROZWIĄZANIE
NA RYNKU
HERBICYDÓW
W TYM SEZONIE

www.galaperstrong.pl

Do nabycia w dobrych sklepach rolniczych

Na paszę, biomasę i papier

Perz wydłużony nowością wśród odmian traw

Trwałość plantacji perzu wydłużonego, wielokierunkowość wykorzystania oraz duże zdolności adaptacyjne do różnych warunków klimatyczno-glebowych, wskazują na możliwość wprowadzenia tego gatunku do uprawy na szeroką skalę. Perz nadaje się na tereny odłogowane, zdegradowane, ubogie oraz grunty dotychczas wyłączone z użytkowania rolniczego. Perz wydłużony spełnia także funkcje ochrony środowiska i przyczynia się do zmniejszenia emisji dwutlenku węgla. Najbardziej jednak przyszłościowym kierunkiem uprawy i użytkowania tej rośliny wydaje się produkcja biomasy.

Anna Uranowska
rolniczeabc@rolniczeabc.pl

Nowy gatunek trawy wieloletniej został zaaklimatyzowany w Polsce, w Zakładzie Traw, Roślin Motylkowatych i Energetycznych Instytutu Hodowli i Aklimatyzacji Roślin – Państwowego Instytutu Badawczego w Radzikowie. Użyte do badań, pojedyncze nasiona rzadko występujących form dzikich perzu wydłużonego, pochodziły z pogranicza Azji i południowowschodniej Europy. W wyniku prac hodowlanych prowadzonych w podolsztyńskim Bartązku uzyskano nową odmianę o pożądanym cechach o nazwie 'Bamar'. — Na dzisiaj jesteśmy w trakcie wdrażania odmiany — mówi Mieczysław Sowul, członek zarządu Hodowli Roślin w Bartązku.

Duże zainteresowanie i opłacalność uprawy

Wszystkie te walory sprawiają, że obserwuje się ogromne zainteresowanie uprawą odmiany 'Bamar'. Podstawowe znaczenie ma przy tym wyściowa produkcja biomasy na umiejętnie prowadzonych plantacjach. Stąd tak ważne jest właściwe prowadzenie plantacji na biomasę do spalania, które powinno zapewnić odbiorcom produkt o wysokiej jakości i maksymalny dochód. — Opłacalność prowadzenia

plantacji na biomasę zależy głównie od dwóch czynników: wielkości zbieranych plonów i jakości biomasy — mówi Mieczysław Sowul z bartąskiej Hodowli Roślin. — Trzecim czynnikiem niezależnym od rolnika jest cena rynkowa nasion, która początkowo może być wysoka, lecz w następnych latach powinna zmaleć — zapewnia współtwórca odmiany.

Wielkość zbieranych plonów zależy w dużej mierze od wiedzy i fachowego przygotowania plantatora do wykonywania określonych zbiorów we właściwych terminach. Przyczyni się to do jak najlepszego krzewienia roślin i wytworzenia dużej liczby pędów wegetatywnych już jesienią, a po zimie pędów generatywnych, zapewniając tym samym wysoki plon biomasy z jednostki powierzchni.

Charakterystyka botaniczna

Perz wydłużony jest trawą wieloletnią, bardzo trwałą i zbitokępową. W przeciwieństwie do występującego powszechnie w Polsce uporczywego chwastu rozłogowego perzu właściwego, jest bezrozłogowy. Odmiana 'Bamar' charakteryzuje się bardzo dużymi szpiczastymi liśćmi o długości nawet do 30 cm, o szarzielonej barwie oraz bardzo dużej zdolności do in-

tensywnego krzewienia. Jest odporny na różnice temperatur i dlatego może być użytkowany przez wiele lat. Wytwarza masywne, zbite kępy (bez rozłogów) o dużej biomasy, z licznymi pędami generatywnymi o długim kwiatostanie do 30 cm. Wydaje nasiona o wysokiej zdolności kiełkowania. Posiada silny system korzeniowy, sięgający do 2 m w głąb ziemi, który dalej rośnie w poszukiwaniu wody. Rośliny nie wylegają i dotychczas nie zostały porażane przez żadne z chorób. Gatunek charakteryzuje się bardzo wczesnym rozpoczęciem wegetacji wiosną, a w okresie zimy zimozielone rośliny przy umiarkowanej pokrywie śnieżnej mogą być cennym pokarmem dla zwierzyny łownej.

Wegetację perzu można podzielić, podobnie jak u większości traw wieloletnich na dwie fazy: wegetatywną i generatywną. Pędy wegetatywne, które powstają latem i jesienią, powinny w roku siewu wykształcić co najmniej 4-5 liści, aby w następnym roku osiągnąć fazę kłosonośnych pędów generatywnych. Tworzące się pędy generatywne mogą osiągać nawet do 2 m wysokości, lecz dzięki dużej zawartości celulozy są sztywne i odporne na wyleganie. Rośliny w łanie są wyrównane a ich przeciętna wysokość w pierwszym roku użytkowania w warunkach

Perz energetyczny może osiągać nawet do 2 m wysokości Fot. Grupa IHAR

stacji w Radzikowie wynosi średnio 185 cm wysokości. Nasiona są dorodne o MTN (masie tysiąca nasion) 7,0-8,5 g i są mało podatne na osypywanie.

Wymagania klimatyczno-glebowe

Trawa ta w stanie naturalnym występuje na suchych, zasolonych stanowiskach w Europie południowo-wschodniej i Azji. W przypadku wykorzystania bioenergetycznego w Polsce, można uprawiać perz wydłużony we wszystkich regionach kraju na glebach piaszczystych, ubogich, a nawet skażonych. Odmiana 'Bamar' perzu wydłużonego nie ma specjalnych wymagań w stosunku do gleby i klimatu. Plantacje mogą być zakładane na wszystkich typach gleb, nawet piaszczystych V klasy bonitacyjnej, pod warunkiem niewielkiego lecz dostatecznego dla tej rośliny uwilgotnienia. Unikać należy natomiast gleb podmokłych i organicznych (torfowych). Dla zapewnienia dużych plonów biomasy, gleba powinna być dostatecznie żyzna, przepuszczalna i niezbyt kwaśna. Na stanowiskach bardzo żyznych i przenawożonych azotem, może nastąpić zwłaszcza przy nadmiarze opadów, częściowe pokładanie się roślin. Dzięki głębokiemu systemowi korzeniowemu odmiana 'Bamar' odporna jest na okresowe susze. Nawet na glebach ubogich i skażonych znosi niskie temperatury do -20°C. Dzięki temu nadaje się do uprawy na całym obszarze kraju, łącznie z terenami góorskimi.

Rok przed założeniem plantacji

Decyzja o założeniu plantacji powinna być podjęta w roku poprzedzającym. Najlepszymi przedplonami są, tak jak dla innych traw, rośliny motylkowe (drobnonasienne i strączkowe) oraz okopowe. Łatwiej dostępne stanowiska po zbożach, przy właściwej strukturze gleby i dobrej agrotechnice, dają również dobre efekty. Pole powinno być dobrze wyrównane, a gleba niezbyt pulchna, odleżała jak pod żyto.

Zagospodarowanie biomasy

Biomasa roślinna perzu wydłużonego w stosunku do innych roślin fitoenergetycznych charakteryzuje się wysoką wartością opałową. Związane jest to z budową strukturalną i składem chemicznym komórek rośliny. Głównie liści w roku siewu zarówno w tkankach wegetatywnych, jak i w latach następnych we włóknistych tkankach generatywnych kłosonośnych źdźbeł. Włókna strukturalne stanowią około 50 proc. suchej masy i jest to głównie celuloza. Natomiast spalana powietrznie sucha masa roślin zawiera mało popiołu, który może być użyt-

kowany do nawożenia gleby, jako nawóz o dużej zawartości potasu i innych składników mineralnych. Wykonane badania wartości energetycznej biomasy w postaci suchej słomy czy brykietów, wykazały wysoką jej wartość. Ciepło spalania wynosi ok. 18 MJ i jest wyższe od innych polowych roślin energetycznych np. słomy zbóż, a zbliżone do niektórych gatunków drzew i węgla brunatnego.

Natomiast zielona biomasa wegetatywna odmiany 'Bamar' może być wykorzystywana w procesie fermentacji do zakiszania i produkcji biogazu, jako paliwa ekologicznego, o wysokiej wartości opałowej 18-24 MJ/m³. Jednocześnie produkt pofermentacyjny z biogazu można wykorzystać do rekultywacji słabych i ubogich oraz skażonych gleb w celu zwiększenia ich żyzności i wzbogacenia w masę organiczną. Zielonka lub kiszonka perzu odmiany 'Bamar' z odrastających młodych liści może też być z powodzeniem użytkowana bezpośrednio jako pasza, zwłaszcza dla przeżuwaczy – bydła, owiec i kóz.

Opracowane na podstawie: „Podstawowe zasady technologii uprawy perzu wydłużonego odmiany 'Bamar' na biomasę”, Danuta Martyniak, Józef Martyniak.

Możliwości wykorzystania perzu wydłużonego odmiany 'Bamar':

- do bezpośredniego spalania w postaci np. zbelowanej słomy z pędów generatywnych lub brykietów, czy peletu,
- do produkcji biogazu (metan) z zielonej biomasy wegetatywnej,
- do obsadzania ciągów komunikacyjnych, celem izolowania od szkodliwego wpływu pojazdów mechanicznych,
- pełnienie funkcji ochronnej dla dzikiego ptactwa i zwierzyny leśnej,
- użycie słomy do produkcji grzybni i grzybów (w pieczarkarstwie) oraz zastosowania w biologicznych oczyszczalniach ścieków,
- ze względu na dużą zawartość lignin i włókna celulozowego zastosowanie słomy, jako surowca w przemyśle celulozowo-papierniczym,
- jako rośliny pastewnej w postaci świeżej, zielonej masy i kiszonki w żywieniu zwierząt.

REKLAMA

Hodowla Roślin Bartązek
Sp. z o.o.

Grupa IHAR

PERZ
ENERGETYCZNY
krajowe wdrożenie
do produkcji na biomasę

Więcej informacji na stronie:
www.bartazek.pl

Szkoły rolnicze naszego regionu

Warmia i Mazury są regionem, w którym dużą rolę odgrywa rolnictwo. Nic więc dziwnego, że wiele szkół oferuje kształcenie w zawodach rolniczych lub okołorolniczych.

Szkoły rolnicze nie są wbrew pozorom relikami przeszłości, a dynamicznie rozwijającymi się placówkami. Nowoczesne rolnictwo wymaga bowiem nie tylko umiejętności i doświadczenia – musi być poparte fachową wiedzą merytoryczną.

Na Warmii i Mazurach w zawodach rolniczych i okołorolniczych kształcą 22 szkoły. Siedem z nich to szkoły rolnicze, a w pozostałych zawodach związane z rolnictwem należą do bogatej i różnorodnej oferty kształcenia. Dwie szkoły: w Dobrocinie i w Karolewie są prowadzone i nadzorowane przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Pozostałe podlegają Ministerstwu Edukacji Narodowej.

Nowoczesny rolnik to rolnik wykształcony

Szkoły rolnicze zapewniają uczniom kompleksową edukację, przygotowującą do trudnej pracy rolnika w obliczu dużych zmian zachodzących w rolnictwie, związanych z wdrażaniem nowoczesnych technologii czy dostosowywaniem gospodarstw rolnych do coraz bardziej wymagających wymogów unijnych. Świetnie prosperujący i osiągający wysokie wyniki nauczania jest Zespół Szkół Rolniczych w Smolajnach koło Dobrego Miasta, który kształci rolników już od ponad 50 lat. — Naszym uczniom zapewniamy szeroką ofertę edukacyjną i nie tylko. Współpracujemy ze szkołami w Niemczech i na Ukrainie, organizujemy wiele szkoleń, współpracujemy z UWM — wylicza Michał Otton Bukowski, dyrektor szkoły w Smolajnach. — Mamy doskonale wyposażone warsztaty, dobrze urządzony internat i stadninę koni. Naszym uczniom oferujemy też dodatkowe granty: certyfikaty na wózki widłowe, prawo jazdy na ciągniki, kombajny i samochody.

W czerwcu uczniowie ZSR w Smolajnach chętnie biorą udział w corocznie organizowanym Dniu Wóźnicy Fot. Anna Uranowska

Wiele możliwości dla leśników

Ciekawym zawodem, blisko związanym z rolnictwem jest leśnik. Chętni do kształcenia w tym kierunku, mogą wybrać naukę w Zespole Szkół Leśnych w Rucianym-Nidzie.

— Mamy doskonałą kadre dydaktyczną, warunki lokalowe i profesjonalne pracownie — mówi Marianna Wolska, wicedyrektor Zespołu Szkół Leśnych. — Współpracujemy z wieloma instytucjami, m.in. Lasami Państwowymi oraz firmami. Nasi uczniowie mają możliwość odbywania staży w polskich i zagranicznych przedsiębiorstwach. Mamy też sporo zajęć dodatkowych, dostosowanych do potrzeb i zainteresowań naszych uczniów.

Absolwenci otrzymują wykształcenie ogólne na poziomie liceum ogólnokształcącego oraz zyskują tytuł technika leśnika. Po odpowiednim stażu pracy mogą być zatrudnieni na typowym stanowisku leśniczego w lasach państwowych i niepaństwowych przedsiębiorstwach leś-

nych, na stanowiskach wykonawczych w terenowych Biurach Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej oraz na innych przewidzianych taryfikatorem stanowiskach w jednostkach prowadzących gospodarkę leśną w lasach podporządkowanych innym resortom, a także w urzędach gminnych na stanowiskach wymagających przygotowania z zakresu leśnictwa.

Współpraca z firmami i instytucjami

Oświata rolnicza nie może rozwijać się w izolacji od instytucji i przedsiębiorstw obsługujących wieś i rolnictwo. Istota problemu to nie tylko finanse. Również ważnym czyn-

nikiem jest współpraca na płaszczyźnie szkoła rolnicza — instytucje rolnicze. Tu wsparcie merytoryczne jest niezwykle istotne i potrzebne. Szkoły rolnicze współpracują z instytucjami, firmami i organizacjami, dzięki którym uczniowie mogą zdobyć praktyczne przygotowanie do zawodu.

Szkoły kształcące w zawodach rolniczych i okołorolniczych dostosowują się do potrzeb lokalnych rynków pracy. Oprócz technika rolnictwa, ogrodnictwa czy leśnictwa, można w nich się kształcić także na kierunkach zupełnie niezwiązanych z rolnictwem, np. informatyka, ekonomia, hotelarstwo.

Anna Banaszkiewicz

REKLAMA

Zespół Szkół Leśnych w Rucianem-Nidzie
ul. Polna 2, 12-220 Ruciane-Nida
tel./fax 87 423 11 28, zsdilsz@wp.pl, www.zsl.org.pl

ogłasza w roku szkolnym 2012/13 nabór na kierunek:

TECHNIK LEŚNIK

20-22.04.2012 r. zapraszamy na Dni Otwarte Szkoły oraz IV Mistrzostwa Polski Szkół w Umiejętnościach Leśnych

1912otpn-a-M

Zespół Szkół Rolniczych

im. Biskupa Ignacego Błażeja Krasieckiego w Smolajnach
Dyrektor szkoły mgr inż. Michał Otton Bukowski
Smolajny 43, 11-040 Dobrze Miasto,
tel./fax: 89 616-13-19, zsr43@wp.pl, www.smolajny.pl

Szkoła wymieniona w rankingu
„NAJLEPSZE TECHNIKA
W POLSCE” w 2011 r.

W roku szkolnym
2012/2013 oferujemy
gimnazjalistom
zdobycie kwalifikacji
w zawodzie

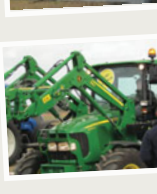
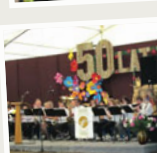
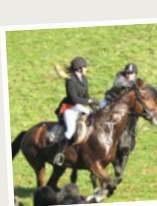
TECHNIK ROLNIK

w 4-letnim cyklu
nauczania – 24 miejsca

o specjalizacjach:
• obsługa ruchu
turystycznego lub

• hodowla koni oraz
Technik architektury

krajobrazu
w 4-letnim cyklu
nauczania – 24 miejsca

1312otnn-a -J

REKLAMA

Priorytet VIII Regionalne kadry gospodarki; Działanie 8.1. Rozwój pracowników i przedsiębiorstw w regionie;
Poddziałanie 8.1.2. Wspieranie procesów adaptacyjnych i modernizacyjnych w regionie

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Jeżeli:

- Mieszkasz w powiecie:
olsztyńskim, szczycieńskim, ostródzkim, działdowskim, nidzickim;
- Posiadasz zaświadczenie o ubezpieczeniu KRUS.

BEZPŁATNE SZKOLENIA ZAWODOWE DLA ROLNIKÓW I DOMOWNIKÓW

JEDNO SZKOLENIE - DWA ZAWODY

- Pracownik ochrony osób i mienia - magazynier /220h/
- Sekretarka - recepcjonistka /180h/
- Sprzedawca - magazynier /220h/
- Operator koparko-ładowarki i spycharki /360h/
- Opiekun/-ka dziecięcy/a, osób starszych i osób niepełnosprawnych /200h/

Wydajemy zaświadczenia na drukach
Ministerstwa Edukacji Narodowej

O zakwalifikowaniu decyduje KOLEJNOŚĆ ZGŁOSZEŃ

**PRZYJDŹ
LUB
ZADZWOŃ**

BIURO PROJEKTU:

Business School

10-527 Olsztyn, ul. Partyzantów 80/3

Tel.: 89/ 612 50 27, kom.: 600 20 88 99

e-mail: j.nadarzewska@business-school.pl

www.business-school.pl/dlarolnictwa

DLA UCZESTNIKÓW ZWROT KOSZTÓW DOJAZDU I WYŻYWIENIE

Materiał promocyjny współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

110712otbr-a-G

Agro Plan Masuny Sp. z o.o. & Co. Sp. Komandytowa 11-210 Sępólno, Dietrichow 28

Jesteśmy wiodącą zagraniczną Firmą w regionie, będącą w fazie dynamicznego rozwoju, inwestującą w najnowsze technologie techniczne i elektroniczne w branży rolniczej.

Z uwagi na szybki rozwój od zaraz zatrudnimy

TRAKTORZYSTĘ-MECHANIKA SPAWACZA-MECHANIKA

OFERUJEMY

- atrakcyjne wynagrodzenie
- wykorzystanie najwyższej klasy sprzętu technicznego
- możliwość zamieszkania (wraz z rodziną)

WYMAGANIA

- mile widziane wykształcenie rolnicze lub mechaniczne
- doświadczenie w pracach agrotechnicznych
- specjalistycznym sprzętem zagranicznym
- wymagalne uprawnienia dla spawacza
- posiadanie prawa jazdy
- dyspozycyjność
- umiejętność samodzielnego i pewnego działania

Osoby zainteresowane prosimy o przysłanie CV
i listu motywacyjnego na adres e-mail:
natalia.kopec@agroplanmasuny.pl

Prosimy o dopisanie na dokumentach zgody
na przetwarzanie danych osobowych.

66012otba-a -G

IV Wiosenne Targi Ogrodnicze Nie tylko dla ogrodników

Bogata oferta gospodarstw ogrodniczych oraz producentów zabudowy i wyposażenia ogrodów, a do tego swojskie jedzenie i atmosfera pikniku. To tylko niektóre z licznych atrakcji, jakie czekają na zwiedzających podczas IV Wiosennych Targów Ogrodniczych „Pamiętajcie o ogrodach”. Impreza odbędzie się w dniach 21-22 kwietnia w siedzibie WMODR przy ulicy Jagiellońskiej w Olsztynie.

To już czwarta edycja targów, które cieszą się wielkim zainteresowaniem mieszkańców Olsztyna i regionu. Przyciągają około 200 wystawców i ponad 30 tysięcy zwiedzających. Choć mają dość krótką historię, na stałe zagościły w kalendarzu wiosennych imprez odbywających się w naszym mieście. W odróżnieniu od edycji jesiennej, nie są skierowane wyłącznie do rolników. Coś dla siebie znajdą pozostali mieszkańcy wsi, a także mieszkający w miastach właściciele działek, ogrodów czy balkonów.

Zakupy na działkę i do ogrodu

W bogatym programie targów znajdzie się pokaz: roślin i artykułów szkółkarskich, sadowniczych i ogrodniczych, maszyn i urządzeń do prac ogrodowych oraz zabudowy, wyposażenia i aranżacji ogrodów. Nie zabraknie szerokiej oferty rozsądnych warzyw i ziół oraz nawozów i środków ochrony roślin, chętnie kupowanych przez działkowców i właścicieli przydomowych ogródków. Podobnie jak w latach ubiegłych, będzie można skorzystać z fachowego poradnictwa. Specjaliści doradzą, w jaki sposób pielęgnować rośliny czy zagospodarować przestrzeń w ogrodzie. Swoją radą i pomocą będą też służyć przedstawiciele instytucji i organizacji związanych z rolnictwem, na czele z Warmińsko-Mazurskim Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego w Olsztynie. Na targi przyjadą również reprezentacje szkół rolniczych z całego regionu, aby promować i zachęcać do kształcenia na kierunkach rolniczych. Pojawia się też naukowcy

z UWM z Wydziału Ochrony Środowiska i Rybactwa. Ciekawostką będzie prezentacja wyników badań nad sztucznym rozrodem węgorza, którym zajmował się zespół naukowców pod przewodnictwem profesora Dariusza Kucharczyka.

Weekend na wsi

Zgodnie z tradycją, nie zabraknie twórców rękodziela, sztuki ludowej oraz smacznej kuchni regionalnej. Na miłośników swojskiego jedzenia czekać będą domowe wędliny, smalec ze skwarkami i świeży, wiejski chleb — wszystko według tradycyjnych, regionalnych receptur.

Nowością na Targach Ogrodniczych będzie prezentacja produktów lokalnych charakterystycznych dla danego powiatu pod wspólną nazwą „Weekend na wsi”. Na poszczególnych stanowiskach zaprezentowane zostaną: agroturystyka, turystyka wiejska, żywność naturalna i tradycyjna, ludowe rzemiosło, i inne. Starania wystawców zostaną ocenione przez Marszałka Województwa Warmińsko-Mazurskiego w ramach konkursów za: „Najciekawsze stoisko prezentujące powiat” oraz za „Waleń marketingowe produktu lokalnego”.

Pokazy zwierząt i konkursy

Dodatkowo w pierwszym dniu targów odbędzie się też pokaz koni zimnokrwistych i huculskich. Atrakcją dla zwiedzających Targi Ogrodnicze będzie prezentacja zwierząt w tradycyjnej zagrodzie wiejskiej połączonej z pokazem różnych ras zwierząt, drobiu, gołębi i królików rasowych. Organizatorzy nie zapomnieli też o najmłodszych zwiedzających, dla dzieci przewidziano również atrakcje. Podczas imprezy odbędą się liczne quizy i konkursy, dla dorosłych i dla dzieci oraz występy regionalnych artystów. Spośród wszystkich wystawców prezentujących się na targach zostaną wybrane: „Hit Targów” oraz „Najładniejsze stoisko”. Anna Banaszkiewicz

Jak ze smakiem ozdobić ogród?

Konkurencja dla krasnali

Najważniejszym elementem każdego ogrodu są rośliny, jednak nie bez znaczenia są też dekoracje i elementy małej architektury. Muszą być one tak dobrane, by podkreślały urok ogrodu i świadczyły o dobrym guście jego właścicieli, a nie zamiłowaniu do tandetnych ozdób.

Dekoracje do naszego ogrodu powinniśmy wybrać już na etapie planowania jego zagospodarowania. Muszą współgrać z roślinami i wpasować się w stylistykę ogrodu tak, by tworzyć z nimi przyjemną dla oka całość. W małych ogródkach trzeba szczególnie uważać — tam każdy szczegół ma znaczenie i źle dobrana dekoracja może zepsuć odbiór całego ogrodu. W większym, rozległym ogrodzie można sobie pozwolić na duże dekoracje — altany, huśtawki, oczka wodne czy fontanny.

Dozwolone niemal wszystko

Czym można upiększyć ogród? Dozwolone jest niemal wszystko: drewniane skrzynki, rzeźby z korzeni, dachówki, cegły, kamienne płyty podłogowe, betonowe płytki, pnie drzew, skałki, kamienie, kawałki kory, szerokie deski (nałożyć je zagłębić w ziemi). Przeczniczyć je można do wykonania dróg, krawężników, oraz do pokrycia innych powierzchni. Ciekawy klimat tworzą również otoczki z kamieni czy cegieł.

Możemy też postawić drewniane czy metalowe meble, hamaki i huśtawki. Styl mebli ogrodowych, ich wielkość i materiał z którego są wykonane musi być dostosowany

do przestrzeni i wyposażenia ogrodu oraz miejsca, w którym chcemy je postawić. Warto też zastanowić się, czy mają być jedynie elementem dekoracyjnym czy też do codziennego użytkowania.

Ozdobne kwietniki i pachnące pergole

W ogrodzie możemy postawić figurki zwierząt, aniołków i krasnali, a także pięknie wyglądające fontanny, dzbanki, wiklinowe kosze i ciekawie wykonane kwietniki. Świetnie sprawdzą się też kratki i płyty ogrodowe oraz pergole o różnych kształtach. Są to specjalne ozdobne łuki, wykonane najczęściej z drewna. Pod łukiem umieszcza się ławeczkę, a po bokach miejsca na kwiaty lub sadzonki roślin ozdobnych. Wzdłuż całego łuku można umieścić wijące się rośliny o wonnych kwiatach.

Jeśli chcemy podzielić ogród na części lub sztucznie urozmaicić rzeźbę terenu, pomogą nam różnej wielkości ogrodzenia i murki. Możemy nimi odgrodzić warzywnik od części wypoczynkowej ogrodu czy ograniczyć poszczególne rabaty kwiatowe.

Altanki dadzą uroku posesji

Ogrodowe altanki są świetnym sposobem na ochronę

Mała architektura w ogrodzie może powstawać z różnego rodzaju materiałów:

- kamień — najczęściej wykorzystywany jest granit, marmur lub piaskowiec. Ozdoby z niego wykonane są wytrzymałe, trwałe i odporne na wilgoć. Najczęściej z kamienia wytwarzane są fontanny i kwietniki, rzeźby i kolumny oraz meble ogrodowe w antycznych stylizacjach
- beton — do ogrodu używany jest przeważnie barwiony. Doskonale sprawdzają się betonowe pojemniki na rośliny, fontanny i ogrodowe rzeźby
- metal — doskonały materiał na bramy, dekoracyjne kwietniki czy ogrodowe meble o nowoczesnym kroju. W ogrodzie najlepiej sprawdza się stal, mosiądz, brąz i żeliwo
- drewno — jest idealne na altanki, meble, różnego rodzaju płotki, mostki czy kwietniki. Najczęściej używane jest drewno sosnowe lub świerkowe

REKLAMA

Projektowanie i urządzenie ogrodów

Jankowski Ogrody

kom. 668 338 300
www.jankowskiogrody.pl

www.ogrodyolsztyna.pl

Urządzenie Ogrodów

- Pielęgnacja
- Systemy nawadniające
- Bruk

tel. 691 17 82 44
Olsztyn/Gutkowo 38

przed słońcem w upalne dni lub schowanie się przed deszczem podczas ulewy. Najczęściej są drewniane, o lekkiej konstrukcji, ażurowym dachu i ścianach. Aby dodać im uroku, warto opleść je pnąciami lub bujnymi roślinami — gdy się rozrosną, dadzą wrażenie przebywania w centrum natury.

Altanki niekoniecznie mu-

szą być wykonane z drewna. Bardzo często w ogrodach stawiamy też domki metalowe połączone z elementami drewnianymi, a nawet częściowo murowane. Mogą być miniaturą prawdziwego domu — z fundamentami, zakrytym dachem, szklanymi oknami i drzwiami wejściowymi.

Anna Banaszkiewicz

REKLAMA

IV Wiosenne Targi Ogrodnicze „Pamiętajcie o ogrodach”

odbędą się w dniach 21-22 kwietnia 2012 r. na terenach Warmińsko-Mazurskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego przy ulicy Jagiellońskiej 91 w Olsztynie tel./fax 089 535 76 84, 0 695 990 239 www.w-modr.pl; e-mail: targi@w-modr.pl

chcących zamieszkac na terenach wiejskich. Jak zamieścić swój anons lub wysłać list?

WE DWOJE

Wystarczy wypełnić i wysłać zamieszczony poniżej kupon, w którym należy napisać hasło ogłaszającego się (np. KAWALER Z MAZUR) i numer rubryki. W tym wydaniu jest to numer 9/2012. Należy też pamiętać, by do listu załączyć znaczek pocztowy za 1,55 zł. Ogłoszenia są bezpłatne, ale muszą być napisane na kuponie zamieszczonym

poniżej. Listy związane z naszą rubryką, należy wysłać na adres redakcji: „Rolnicze ABC”, ul. Tracka 5, 10-364 Olsztyn, z dopiskiem: We dwoje. W razie pytań zapraszamy do kontaktu telefonicznego pod numerem 89 539 76 48. Następne wydanie kącika matrymonialnego w „Rolniczym ABC” 9 maja. **Jadwiga Gliniewicz**

GDZIE NAS SZUKAĆ?

REDAKCJA I REKLAMA

Anna Uranowska

tel. (89) 539 74 73
fax (89) 539 76 20
a.uranowska@rolniczeabc.pl

**Następne wydanie
ukaze się 9 maja
rolnicze **abc****

PHZ KALCHEM Sp. z o.o.
Wielki Głęboczek 150, 87-313 Brzozie, woj. kujawsko-pomorskie
e-mail: biuro@kalchem.com.pl, tel.: 56 49 358 40

210120tr-A -S

♂ Panowie

WE DWOJE NR 9/2012

PANOWIE PONIŻEJ 30 LAT BRUNET

(36/178/75) Odpowiedzialny, ze średnim wykształceniem, katolik, lubi dzieci, przyrodę, bez nałogów i zobowiązań finansowych.

PANOWIE 31-45 LAT CZARNOWŁOSY

38-letni, szczupły, kawaler, domator, pozna panią, chętnie z dzieckiem.

WRAŻLIWY

Jeżeli jesteś otwarta, wrażliwa, uczciwa, samotna, szukasz bratniej duszy, miłości, napisz do mnie. Jestem wysoki, wolny, niezależny czterdziestolatek z okolic Olsztyna. Poznam panią młodszą, pani może być z dziećmi.

PANOWIE W WIEKU 46-60 LAT UCZCIWY KAWALER

Kawaler bez zobowiązań, niezależny finansowo, uczciwy. Nie

szukam przygód, pragnę stałego związku z panią tak bardzo samotną jak ja, szczupłą, tolerancyjną, z wadami i zaletami, w wieku do 48 lat.

WOLNY BYK

Niepalący, alkohol tylko okazjonalnie. Jeżeli jesteś panią wolną, miłą i czułą oraz wrażliwą, pochodzisz z Elku lub okolic, to napisz do mnie.

MILY I SAMOTNY

Jestem samotny po rozwodzie od kilku lat. Mieszkam w małej miejscowości blisko Olsztyna, posiadam nieduży domek, poznam panią w wieku do 55 lat.

SZATYN PO 50-TCE

Niezależny finansowo i mieszkaniowo, wysoki, uczciwy, odpowiedzialny, bez nałogów, poznam panią w wieku do 55 lat, która szuka trwałego związku. Proszę o poważne oferty.

STRZELEC

Pracujący, miły, wykształcenie wyższe, niezależny finansowo,

pozna panią do lat 48. Cel – stały związek.

WDOWIEC

(54/182/83) Pracujący, zaradny, własne M, zmotoryzowany, bez nałogów, poznam panią bez nadwagi i zobowiązań, do 49 lat. Cel – stały związek.

DOMATOR

(60/167/78) Wolny, bez nałogów, niepalący, bez zobowiązań, jestem na emeryturze, mieszkam na wsi, zmotoryzowany, poznam panią do lat 57. Cel – stały związek.

PANOWIE POWYŻEJ 60 LAT UCZCIWY

(61/170/70) Mieszkam na wsi, mam własny domek, jestem rencistą, poznam panią w swoim wieku, lubiącą ciszę, spokój i wieś, domatorkę, szczerą, uczciwą, która nie szuka przygód.

♀ Panie

PANIE 46-60 LAT DOMATORKA

(49/176/83) Wdowa, na rencie, skromna, spokojna, bez zobowiązań, paląca, nie szukam przygód, katoliczka, poznam pana bez problemu alkoholowego, cenię miłość, szacunek, wierność, uczciwość.

PIĘĆDZIESIĘCIOLATKA

(168/70) Pozna pana bezdzietnego, uczciwego, z Morąga lub okolic, do lat 65, chętnie zmotoryzowanego.

POGODNA

Skromna, niezależna, nie mam wygórowanych oczekiwań od pana, liczę na trochę ciepła i wyrozumiałości.

KOZIOROŻEC

(56/166) Wdowa, pracująca, z własnym M, cenię szczerą, uczciwość, nie szukam przygód, poznam pana kulturalnego do lat 62, powyżej 175 cm wzrostu, zmotoryzowanego,

poważnie myślącego o życiu we dwoje.

ODPOWIEDZIALNA

(60/160/80) Niezależna finansowo i mieszkaniowo, wdowa, zmotoryzowana, bez nałogów, pozna pana uczciwego, niepalącego, bez problemu alkoholowego, najchętniej wdowca.

POGODNA DOMATORKA

60-letnia, rozwiedziona, skromna, niezależna, zadbana, lubiąca przyrodę, poznam pana w wieku 58-65 lat, bez nałogów, który nie szuka przygód, lecz sensu życia opartego na uczciwości i wzajemnym szacunku do drugiej osoby. Proszę o poważne oferty.

PANIE POWYŻEJ 60 LAT RACZEK

(62/168/80) Pozna pana bez zobowiązań. Cel – stały związek. Miejsce zamieszkania do uzgodnienia.

SKROMNA

Szatynka, wdowa, szczerą, uczciwą, niezależną finansowo, z własnym M, kochającą przyrodę, długie spacerować, dobrą książkę, pozna pana do 75 lat. Cel – stały związek.

UCZCIWA

(62/165/75) Na emeryturze, bez nałogów, niezależna, pozna pana niezależnego finansowo i mieszkaniowo, uczciwego, który czuje się samotny, chętnie zmotoryzowanego, skromnego, który nie lubi kłamstwa i nie szuka przygód.

MARIANNA

(168/68) Wdowa z Olsztyna, uczciwa, niezależna finansowo i mieszkaniowo, poznam uczciwego, opiekuńczego pana, który mógłby zamieszkać u mnie.

WDOWA

Mieszkam sama na wsi, pragnę poznać pana bez nałogów, najchętniej wdowca lub starszego kawalera.

PPHZ „Ziarn-Pol” Sp. z o.o.
Działamy na rynku od 1998 r.

Oferujemy:

- całoroczną kontraktację zbóż, rzepaku, strączkowych
- skup zbóż z możliwością odbioru od Producenta
- sprzedaż środków do produkcji rolnej:
 - nawozy azotowe i wieloskładnikowe
 - nawozy dolistne
 - materiał siewny
 - komponenty paszowe
- sprzedaż paliw (oleju napędowego i opałowego) z dostawą do Klienta
- wynajem powierzchni magazynowej – 12 000 m²

Elewator Górki 22B, 82-500 Kwidzyn, tel./fax 55 261 28 55

- Dział AGRO, tel./fax 55 261 00 06

- Dział PALIW, tel./fax 55 261 00 07

Elewator Dąbrówka 18, 14-240 Susz, tel./fax 55 278 78 58

Zadzwoń – przyjedziemy!

www.ziarnpol.pl

1081120tr-A -S

We dwoje
Nr 9/2012

hasło

imię i nazwisko.....
adres.....
nr PESEL.....rok urodzenia.....
treść zgłoszenia (maksimum 30 słów).....

-Powyższe dane do wiadomości redakcji

własnoręczny podpis

525110tpb-II-G

PERKOZ PARTS
SKLEP ONLINE

www.perkozparts.pl

sklep internetowy

**Części do maszyn rolniczych
w zasięgu ręki**

NEW HOLLAND
AGRICULTURE

Kverneland

seko

VÄDERSTAD

Schäffer
Lader

JOSKIN

11120trn-a -W